

Discurs de cloenda de la rectora Laia de Nadal en l'acte acadèmic d'inauguració del curs 2024-2025 de la UPF

En l'acte d'avui hem tingut el privilegi d'escoltar Winnie Byanyima, un referent global en termes de justícia social i igualtat de gènere. Però Byanyima té també amb una àmplia trajectòria a Oxfam Internacional, una experiència que li ha permès exposar amb claredat el canvi de paradigma de la cooperació internacional en els temps actuals. Per tant, reitero el meu agraïment: Miss Byanyima, thank you for your insightful remarks, which have given us much to think about. All of us at UPF owe you a debt of gratitude.

Permeteu-me ara que les primeres paraules del meu discurs siguin per condemnar enèrgicament les accions militars i les atrocitats que s'estan cometent a la franja de Gaza i en altres territoris del Pròxim Orient.

Ara fa tot just un any encetava el discurs d'inauguració fent menció dels terribles esdeveniments que s'estaven produint en aquesta regió del món i reivindicava la via política, el diàleg i la negociació com a única alternativa en la resolució de conflictes.

Malauradament, la situació no ha fet més que empitjorar, el nombre de morts no para de créixer i la guerra ha anat estenent-se.

Penso que les universitats i les institucions científiques hem de reivindicar-nos com a espais respectuosos, plurals i crítics on es puguin expressar totes les opinions. Però també crec fermament que, davant de violacions greus dels drets Humans, no podem romandre ambigus i hem de fer palès el nostre rebuig.

Per això, més enllà de les mesures concretes que hem adoptat i que adoptarem en el marc de la nostra universitat, faig una crida a aturar la matança indiscriminada de població civil i demano a tots els agents de la comunitat internacional que vetllin per assolir un acord de pau, així com el compliment del dret internacional.

Ara sí. Avui inaugurem oficialment un curs que ens portarà a l'equador del mandat actual i en què tinc i tenim la responsabilitat d'aterrar el gruix dels projectes que hem iniciat fa un any i mig. Entre tots hem fet molta i bona feina, i com a rectora no puc sinó donar-vos-en les gràcies. Estic il·lusionada i compromesa amb aquesta tasca que tenim

encomanada, i compto amb tots vosaltres per continuar millorant i fent créixer la UPF durant els pròxims dos anys i mig de mandat que tenim per davant.

A la videomemòria que acabem de projectar hi heu pogut veure un extracte de les fites i dels resultats assolits fins ara. Tenim molt per celebrar. Són molts, i són la base del reconeixement públic i internacional que rep la nostra universitat.

Tot i que els rànquings sempre s'han d'interpretar amb precaució, sobretot quan els resultats són bons, el retorn de la UPF al grup de les 200 millors universitats del món, en la posició 176, sobre un total de més de 20.000 universitats que analitza el rànquing del Times Higher Education, és una bona notícia. Aquests resultats i aquest reconeixement ens han de fer sentir orgullosos, però sempre fugint de l'autocomplaença.

Avui, en aquest acte d'inici de curs, voldria una cosa una mica diferent de l'habitual. Avui vull compartir amb vosaltres tres reflexions al voltant del que crec que és la nostra universitat.

La primera té a veure amb la idea de la **universitat com a espai únic o singular o, si em permeteu que ho digui així, com un espai privilegiat o molt afortunat**. Sóc plenament conscient que la nostra i totes les universitats públiques treballem amb menys recursos dels que necessitem i que molt sovint tenim la sensació d'anar a contrarellotge. També que fem la major part de la nostra feina en uns marcs normatius que ajuden poc o que fins i tot introdueixen obstacles. Aquest context i altres factors poden portar-nos de vegades a la frustració.

Però crec que, si ens aturem un segon i hi posem una mica de perspectiva, no podem obviar que les persones que estudiem, treballem i fem la universitat som persones molt afortunades.

Treballem en un espai que ens permet fer-nos preguntes i buscar respostes a desafiaments que compartim amb la societat; un espai que ens impulsa a ser curiosos i, de vegades, a ser promiscus científicament; un espai que ens deixa jugar, que ens convida a aprendre dels professors, dels recercadors, dels estudiants, del

personal tècnic, de gestió, d'administració i serveis i dels nostres col·legues.

Estudiar, aprendre, ensenyar, investigar, debatre, conèixer gent que ve de cultures i d'experiències molt diferents, divulgar allò que hem après, contribuir a formar ciutadans crítics experts en diferents matèries, són les activitats que defineixen el nostre dia a dia. I si ja en si mateixes són un autèntic privilegi, aquesta valoració encara agafa més força si aixequem els ulls i mirem cap enfora.

Ser conscients d'aquesta realitat ens obliga també a reconèixer la nostra responsabilitat. En tant que espais únics, les universitats hem de saber aprofitar la nostra posició i destinar tots els esforços possibles a oferir respostes i solucions als molts reptes que afecten la societat, a millorar el nostre entorn. Els ho devem i ens ho devem.

Fa poques setmanes, l'informe "The future of European Competitiveness", elaborat per la Comissió Europea, i conegut popularment com a Informe Draghi, alertava de la preocupant pèrdua de competitivitat d'Europa i feia una crida a augmentar la inversió pública en innovació i en formació. També ens interpel·lava directament a les universitats, convidant-nos a ser més ambicioses, a ser més responsables i a no defugir el nostre important paper en la construcció d'un present i d'un futur millors. Faig meves aquestes recomanacions.

No hem d'oblidar que som una institució amb un potencial enorme i que, si ens hi posem, els estudiants, el personal docent i investigador i el personal tècnic, de gestió, d'administració i serveis tenim la capacitat de no deixar-nos definir per allò que ens limita, sinó per allò que ens fa créixer i avançar. Dit d'una altra manera, en aquest temps en què he tingut el privilegi de ser la rectora de la UPF he pogut constatar de primera mà que un dels trets definitoris de la nostra universitat és la seva capacitat per treballar per allò que vol i somia ser. Us convido a continua-ho fent.

La segona reflexió gira al voltant de la idea de la **universitat com a espai de trobada** o, si ho preferiu, **com a espai de pont o com a espai d'intercanvi o de transició**. En el dia a dia d'una universitat passen centenars de coses de naturalesa molt diferent i s'entrecreuen persones i entitats ben diverses. El so que generen aquests moviments és també un element definitori de les universitats. Les persones que

treballem a la Universitat Pompeu Fabra som facilitadores d'un canal de transmissió, som potenciadores del coneixement i som connectors múltiples.

És possible que alguns de vosaltres m'hàgiu sentit dir-ho abans, però tinc la profunda convicció que la UPF és més universitat quan més es barreja i es dilueix amb el seu entorn, quan més s'assembla a una àgora per als membres de la seva comunitat immediata i tots els ciutadans i curiosos de la seva comunitat més àmplia. Dir això és dir també que, com a universitat, la UPF i les persones que hi treballem no som els propietaris d'allò que fem, sinó valedors temporals d'un coneixement i d'una manera de ser i de fer que hem d'aconseguir enriquir i traspasar a les generacions futures.

La universitat –i tot el que representa– és una institució molt valuosa, tremendament valuosa, i per això cal cuidar-la i protegir-la.

- Ho fem quan posem tot el nostre talent al servei de la millor docència, i també quan dediquem el nostre enginy a fer la millor recerca.
- I, per descomptat, ho fem quan dediquem totes les nostres capacitats i habilitats a oferir la millor gestió.
- I quan, com a estudiants, posem la nostra energia i el nostre potencial a aprendre i a treure el màxim partit de les classes i els seminaris.
- I quan dediquem esforços i esperances a traslladar allò que hem après o que hem descobert a tota la societat, a les entitats que ens envolten i que ens ajuden a créixer com a país.

Ens ho recordava Angela Davis, doctora honoris causa de la nostra universitat, en la seva visita al campus aquest passat mes de maig: "Crear coneixement no té sentit si no serveix per millorar la vida de la gent, per crear vides millors cada cop per a més gent".

Entendre la universitat com a espai pont o de trobada és posar l'èmfasi en la seva generositat. La Universitat, la UPF, és i ha de ser una institució generosa, una institució compromesa. Amb els qui en formen part i amb tots els qui s'hi acosten. I és també una reivindicació de la necessitat de treballar en xarxa i d'actuar col·laborativament amb altres universitats, els centres de recerca, les institucions polítiques, les ONGs, les entitats empresarials, les associacions, i d'altres.

Novament, us encoratjo a continuar treballant així, amb professionalitat i generositat, buscant complicitats amb les persones que ens envolten i amb les institucions amb què convivim. Amb la convicció i la satisfacció de saber que tot allò que fem és útil i valuós, i que una de les nostres principals responsabilitats és passar el relleu o el testimoni a qui vindrà després.

La tercera idea parla de la **universitat com a espai necessari**. Tenim desafiaments crucials a què ha de fer front la nostra societat. L'emergència climàtica, l'augment de les desigualtats, les pandèmies, els moviments i els partits d'extrema dreta, entre d'altres, demanen respostes urgents.

En aquest context, la universitat ha esdevingut un espai més necessari que mai. Poques institucions tenen la nostra capacitat per fomentar un diàleg basat en el coneixement científic, en fets i dades contrastables. Un diàleg que, si volem, pot ser apassionat i apassionant, però que persegueix l'intercanvi d'idees i la formulació de més i noves preguntes. La universitat és, deixeu-me que ho digui així, un motor de generació de coneixement, un refugi de la paraula i un abric de la cultura.

La universitat també es fa necessària perquè serveix i ha de servir per expressar qui som i per defensar la nostra llengua i els valors que compartim. És un espai que, com pocs, té l'habilitat de connectar-nos amb les nostres arrels i, alhora, amb la universalitat que li dóna nom. Algú pot pensar que aquesta és una frase feta o una idea buida de contingut, però l'he defensada en moltes ocasions i ho continuo fent: la universitat fa més servei al seu entorn immediat quan més es projecta en l'horitzó.

I deixeu-me que hi afegixi un element més: la universitat és i ha de continuar sent un espai necessari, perquè el seu capital no es construeix a partir de factors materials o tangibles, sinó a partir de les idees i del coneixement. Aquesta particularitat en fa un espai més propici que d'altres per explorar, per pensar fora dels marcs establerts, per assumir riscos. I això, avui dia, i potser sempre, és un autèntic luxe que cal valorar i defensar. En un temps accelerat, tenir marge per equivocar-se honestament i poder corregir després és un veritable tresor. En un sentit molt rudimentari, aquesta és, de fet, la base del coneixement i del progrés científic.

En uns dies reconeixerem la investigadora i premi Nobel Emmanuelle Charpentier com a doctora honoris causa de la UPF, per la seva contribució al desenvolupament d'un mètode per a l'edició genètica. Les aplicacions d'aquest avenç són extraordinàries, i ajudaran a fer nous descobriments que canviaran, que ja estan canviant, les nostres vides. Però cap d'aquestes aplicacions no seria possible sense l'espai per experimentar, per equivocar-se i per aprendre de les errades que li va oferir la universitat.

Vaig acabant. M'agradaria que aquesta concepció de la universitat –de totes les universitats en general i de la nostra en particular– com un espai únic, un espai de trobada i un espai necessari servís de punt de partida per revisar i complementar les altres visions que en tenim, i que segurament són complementàries. I m'agradaria també que servís com a fonament de dues reivindicacions.

La primera reivindicació l'adreço al Departament de Recerca i Universitats, excel·lentment representat per algú que ens coneix molt bé, l'actual secretari general, el senyor Oriol Escardíbul. Em consta que totes i cadascuna de les universitats aprofitem aquests actes per fer una mena de carta als reis. Secretari, deixa'm que jo avui em surti una mica d'allò esperat, que no et presenti una llista de coses concretes que voldria i voldríem per a la UPF, que a més ja te les saps de memòria de quan n'eres el gerent. En canvi, et demano només que ens ajudeu en tot allò que pugueu a continuar fent de la nostra universitat aquest espai necessari, de trobada i privilegiat. Nosaltres ens hi deixarem la pell, serem ambiciosos i estratègics, però necessitem, i estic segura que la tindrem, la vostra complicitat i el vostre suport. Deixeu-nos arriscar i, si voleu, arisqueu-vos amb nosaltres.

La segona va adreçada a tots i cadascun dels membres de la comunitat UPF –PTGAS, estudiants, PDI, antics alumnes, i amigues i amics: us demano que us sentiu orgullosos de formar part d'una universitat com la nostra i que, com heu fet sempre, continueu enriquint-la amb el vostre enginy, el vostre esperit crític, la vostra professionalitat i el vostre talent.

Permeteu-me que abans de cloure aquest acte faci una referència al cartell inaugural que ens acompanyarà aquest curs. És una obra de d'un artista jove i amb molta trajectòria, així com una gran projecció de futur. Gràcies, Guim Tió, per acompanyar-nos avui i per haver

acceptat formar part d'aquesta llarga llista d'artistes que ens ajuden a inspirar-nos a l'inici de curs. La teva obra trasllada la calma i serenor que necessitem, en un món canviant, accelerat i mutant. I posa la lectura i la reflexió al centre, des d'aquesta tranquil·litat que necessitem per poder pensar, formular-nos preguntes (com deia abans) i poder mirar endavant amb estratègia i convenciment. Avui us he volgut parlar de la UPF com un espai triple, però també podria haver-ne parlat com l'espai que fem, que feu tots vosaltres.

Moltes gràcies a tots i, ara sí, permeteu-me que acabi la meva intervenció inaugurant oficialment el curs acadèmic 2024-2025.